

DEZE KOESTERBUUR OOK BIJ JOU?

OP SCHOOL

Meten is weten. Het eerste wat je doet, is nagaan of er in jullie schoolomgeving boerenzwaluwnesten zijn. In het wilde weg kunstnesten ophangen heeft geen zin: boerenzwaluwen zijn trouw aan hun nestplaats. Ze bouwen of bewonen niet eerder waar een nest.

Doe dus eerst een buurtonderzoek. Of raadpleeg www.waarnemingen.be. Zo weet je meteen of er boerenzwaluwen in de buurt zijn en vermijd je onnodige frustraties over nesten die onbewoond blijven.

Voorzie voldoende bouw materiaal op je school-domein:

- 1 Leg een modderpoel aan. > \$15.3
- 2 Beperk verharding. Niet elk paadje, noch elke speelruimte moet verhard zijn. > \$15.3
- 3 Geef de boerenzwaluw meer nestmogelijkheden: Plaats kunstnesten of steunlatjes. > \$15.4

Zorg voor voldoende voedsel:

- 4 Zorg voor meer groen op je school. Meer groen zorgt voor meer insecten. En die insecten zorgen op hun beurt voor meer vogels en andere dieren. Zo valt er in je schoolomgeving heel wat te beleven. > Algemene fiche insecten
- 5 Gebruik geen insectenverdelgers, ga voor een ecologisch alternatief. Zo kan je bvb. dankzij boerenwormkruid zowel mieren als muggen op een 100% natuurlijke manier uit jullie schoolmoestuin en school bannen. > Algemene fiche insecten & www.zonderisgezonder.be

IN DE BUURT

Leer deze koesterbuur kennen:

- 6 Ga op stap met een natuurgids in de buurt. > Algemene fiche sensibiliseren

- 7 Inventariseer de aanwezige en bewoonde nesten. > Algemene fiche sensibiliseren

Moedig de buurtbewoners aan om voor de aanwezige zwaluwkolonie te zorgen:

- 8 Van april tot oktober laten boeren hun stallen en schuren openstaan. > \$15.5.
- 9 Buurtbewoners zorgen voor extra modderplaatsen. > \$15.3.

Sensibiliseer ouders, burens en boeren:

- 10 Informeer hen over de gevolgen van insecticiden. Zeg samen met hen neen tegen het gebruik hiervan. > Algemene fiche insecten & www.zonderisgezonder.be

FEITEN OF FICTIE?

✓ REGEN OP KOMST

Boerenzwaluwen worden net als huiszwaluwen de aankondigers van de lente genoemd. Zodra het hier wat warmer is, zijn ook de insecten daar. En niet veel later volgen de zwaluwen. Maar er is meer. De boerenzwaluw heeft de gewoonte om haar vleugels in het water te dopen. En die gewoonte zou regen voorspellen.

✓ 20 GRAM TEGEN 30 KM/UUR

De boerenzwaluw heeft met 20 gram een beperkte lichaamsmassa. Toch heeft zij een snelle en krachtige vlucht en haalt ze snelheden van 30 km/uur.

✓ EENTJE VOOR ONDERWEG

De boerenzwaluw drinkt in de vlucht: snel neerduiken, over het water scheren en wat water scheppen. En weg is ze.

✓ VEREN MAKEN DE MAN

Amerikaanse boerenzwaluwmannetjes kunnen er maar beter goed blijven uitzien. De vrouwtjes vallen op de bruine flanken van de mannen. Verbleken de flanken tijdens hun relatie dan is de kans groot dat het tweede nest dat ze samen grootbrengen niet van hem, maar van een ander - lees mooier - mannetje is.

✓ GRATIS BRANDBEVEILIGING

In Duitsland geloofden ze vroeger dat een huis met zwaluwen beveiligd was tegen brand. Boeren zetten dan ook aan het eind van de winter de schuren open om zo de boerenzwaluw uit te nodigen om bij hen te broeden.

IN DE KLAS

BIODIVERSITEIT?

Wat is biodiversiteit? En hoe leg je dat op maat van jouw leerlingen uit?

Het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (ook wel het Dino Museum) weet raad en ontwikkelde een educatieve webstek vol info, les- en doeopdrachten. Surf naar <http://ikgeeflevenaanmijnplaneet.indexklas.be> en ontdek wat je allemaal tijdens de lessen rond biodiversiteit kan vertellen en (laten) doen.

NATUURVERBINDINGEN

Niet alleen tijdens de lessen Natuurwetenschappen kan je de koesterburen inpassen. Ook andere vakken kunnen step-ping stones zijn voor je koesterbuur.

TAAL EN CULTUUR

Nederlands

- Spreekwoorden

'Een oude zwaluw weet zijn nest': oude mensen hebben veel ervaring

'Een zwaluw maakt de zomer niet': uit enkele gunstige omstandigheden kan men geen algemeen besluit opmaken

- Poëzie

'De laatste zwaluw' van Karel Lodewijk Ledeganck (1805-1847): zie lessenspakket 'Een beroemde wereldreiziger'

GODSDIENST, FILOSOFIE EN BIJGELOOF

Biggeloof

- Trek als mysterie

In het verleden bestonden er opmerkelijke ideeën over de trek van zwaluwen en andere vogels.

Enkele voorbeelden: zwaluwen

- houden een winterslaap (Aritoteles en Plinius)

- transmuteren, ze veranderen in een andere diersoort.

- brengen de winter onder water door (zoöloog baron Cuvier 1769-1832)